

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci

**Od konce léta
do konce roku
2010**

**Milí přátelé, vážené členky
a členové VSMO,**

na výroční členské schůzi byl 20. dubna 2010 zvolen nový výbor Vlastivědné společnosti, který mi na své schůzi v květnu dal důvěru a zvolil mě předsedou. Velmi si vážím projevené důvěry a budu se snažit, abych v nastávajícím období vaše očekávání nezklamal. Chtěl bych poděkovat všem odstupujícím členům výboru za dosavadní práci a především chci poděkovat PhDr. Milanu Tichákovi za jeho práci při vedení VSMO v období let 2006–2010. Pod jeho vedením se dařilo plně naplňovat myšlenky vlastivědné práce, z jakých naše společnost vznikla. V dělné, přátelské a klidné atmosféře došlo ke zlepšení činnosti, vznikly nové odborné sekce, začal se vydávat tento informační bulletin. Nebude lehké udržet vysoko postavenou laťku a pokračovat v práci, která nám dala plánavitost, koncepci, ale také pečlivou kontrolu práce nás všech. Chtěl bych na tyto výsledky a způsoby práce při řízení výboru i celé společnosti navázat. Věřím, že se nám ve spolupráci se všemi členy výboru, předsedy odborných sekcí a s vámi podaří pokračovat v činnosti naší společnosti tak jako v minulém období. Vlastivědná tradice nás zavazuje k tomu, abychom pokračovali v propojení nadšených amatérské i profesionální badatelské práce. Chtěli bychom pokračovat ve vydávání tohoto bulletinu, rozvíjet naši ediční činnost, ale především mezi vás přicházet se zajímavou a širokou nabídkou přednášek, exkurzí, vlastivědných vycházek a zájezdů. Budeme pokračovat v modernizaci našich technických a komunikačních prostředků. Chceme dále rozvíjet spolupráci s Vlastivědným muzeem, které nám poskytuje přístřeší, a udržovat dobré kontakty s představiteli města i kraje. Přeji nám všem, aby se nám podařilo uskutečnit tyto vize, a budu se v nastávajícím období snažit o jejich naplnění. Přeji všem členům VSMO, aby si v nabízeném programu našli akce, které je zaujmou.

Ján Kadlec, předseda VSMO

Od začátku roku do prázdnin 2010 se ve VSMO zatím našlo 35 příležitostí k setkání příznivců vlastivědy: na 19 přednáškách v Horní klubovně muzea, při 11 poznávacích vycházkách a exkurzích nebo na čtyřech vlastivědných zájezdech za památkami doma i v cizině. Tuto sérii tradičně zahájila novoroční vycházka – tentokrát po stopách zaniklé židovské osady – na Nový rok 2010 odpoledne, za účasti 206 zájemců (na snímku J. Kadlece).

V nové pracovní etapě

Významnou událostí první poloviny roku 2010 byla výroční členská schůze VSMO, která přichází na pořad jen jednou za dva roky. Letos připadla na 20. dubna a proběhla v klidné pracovní atmosféře. Nepřinesla žádné vzrušivé okamžiky a požadavky radikálních změn, pokud za ně nebudeme považovat tři nová jména členů (správněji členek) výboru, kterými se staly PhDr. Pavlína Kalábková, Mgr. Jana Loskotová a Lucie Pospíšilová (nyní nová sekretářka výboru). S poděkováním za léta přínosného snažení odstoupili z funkce členů výboru Bohuslav F. Červinka a Ing. Tomáš Potěšil. Na první výborové schůzi si pak Ján Kadlec vyměnil s dr. Milanem Tichákem funkci předsedy, jak jsme si ostatně všimli ve vedlejším sloupci.

Nijak se nezměnila ani možnost přímého kontaktu při „úředních hodinách“ v místnosti VSMO ve dvoře muzea:

každé pondělí 14.00–16.00 hodin,

každý čtvrtek 15.00–17.00 hodin,

v uvedených časech i telefonicky na čís. 585 515 135.

PŘEDNÁŠKY – BESEDY

Uskuteční se ve čtvrtek od 17.00 hod. jako obvykle v Horní klubovně Vlastivědného muzea v Olomouci, nám, Republiky 5.

ZÁŘÍ

16. září – večer k uctění památky významného česko-slovenského politika a ústavního činitele **Dr. Mořice Hrubana** (1862–1945). Přednáší Prof. PhDr. Miloš Trapl, CSc. Pod záštitou náměstka hejtmána Olomouckého kraje Pavla Horáka připravila sekce přátel Slovanského gymnázia.

23. září – Osobnosti německé literatury v předválečném Šternberku **Erika Pedretti** a **Vincy Schwarz**. Přednáší Prof. PhDr. Ludvík Václavěk, CSc., z katedry germanistiky FF UP. Připravila sekce literárně historická.

30. září – Prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.: **Nový svět a Morava v 16. století – Juan Aleman z Osoblahy**. Ve spolupráci s katedrou historie Filozofické fakulty UP připravila sekce historická.

ŘÍJEN

7. října – **Varhanářská dílna bratří Braunerů z Uničova a jejich varhany u sv. Michala v Olomouci**. Promluví Mgr. Jitka Komůrková, připravila sekce hudební.

14. října – **Švabencové: velcí kolonizátoři a jejich následovníci**. Autor PhDr. David Papajík z katedry historie FF UP představí svou novou knihu uvedeného názvu (na pozvání sekce Historická Olomouc).

21. října – **Josef Dobrovský a jeho působení v Olomouci** (1787-1790). Přednese Prof. PhDr. Jiří Fiala, CSc.,

Horní klubovna v budově Vlastivědného muzea je sice skromná, ale zcela vyhovující prostředí pro naši osvětovou činnost vyplňující zejména měsíce, kdy počasí příliš nepřeje vycházkám do volného prostoru. Po nedávné rekonstrukci topného systému v celém objektu odpadly stížnosti na nedostatečné vytápění, k dobré pohodě i k hodnotě pořadů přispívá také nově pořízená audiovizuální technika.

katedra bohemistiky FF UP. Připravila sekce literárně-historická.

LISTOPAD

4. listopadu – Hudební skladatel **Zdeněk Fibich a Olomouc**. Hovoří PhDr. Jiří Kopecký, připravila sekce hudební.

11. listopadu – **Obchodní stezky a komunikace pravěku, středověku i novověku na střední Moravě**. Promluví Mgr. Pavel Šlésar, Národní památkový ústav v Olomouci, pořádá sekce archeologická.

25. listopadu – **Čarodějnické procesy na severní Moravě v 17. století**. Přednese Zuzana Haraštová, kterou pozvala sekce Historická Olomouc.

PROSINEC

2. prosince – **Literární a hudební odkaz Adama Michny z Otradovic**. Společně připravila sekce hudební se sekci literárně historickou, promluví Ing. Ladislav Kunc a Mgr. Jana Loskotová.

9. prosince – tradiční (v pořadí 8.) seminář v režii sekce archeologické VSMO, tentokrát na téma **Environmentální archeologie** s prezentací aktualit v archeologii celé střední Moravy v podání odborníků činných v tomto regionu.

16. prosince – **Kamenné portály měšťanských domů**. Opakování vycházky (ve virtuální formě) kolem těchto vzácných uměleckých památek Horního náměstí a okolí z 29. května t. r. Slovem a obrazem provází PhDr. Milan Tichák, sekce Historická Olomouc.

Kromě uvedených pořadů, kterým jsme si zvykli říkat MUZEJNÍ ČTVRTKY, proběhnou v Horní klubovně muzea také dvě tradiční přednášková odpoledne **sekce pro dějiny lékařství, vždy v pátek od 15.00 hod.:**

15. října a

10. prosince 2010.

Témata přednášek a jména lektorů včas sdělíme v měsíčníku KDY-KDE-CO a v naší vývěsní skříňce u muzea.

VYCHÁZKY – EXKURZE

Pokud není uvedeno jinak, jsou pro ně vyhrazeny soboty klimaticky ještě příznivějších měsíců září a října.

ZÁŘÍ

11. září – výlet se sekci archeologickou na **pravěká hradiska** Vraní hora u Vranové Lhoty, Vrážné a Hrubé kolo u Biskupic a středověký hrad Plankenberk. Vedou Božena a Jan Vykydalovi. Sraz tradičně v **9.00** hod. na býv. autobusovém nádraží u Tržnice, odjezd vlastními auty (s volnými místy pro příchozí – nutno však volat na tel. 603 591 821 – Dr. Kalábková nebo využít e-mail pavlina.kalabkova@upol.cz).

V neděli 12. září – vlastivědná vycházka v rámci Dnů evropského kulturního dědictví po okraji městské památkové rezervace **třídou Svobody k tržnici**. Sraz u Husova sboru **ve 14.00** hod. Připravila sekce Historická Olomouc, vede PhDr. Milan Tichák.

18. září se uskuteční dříve ohlášený (bohužel již vyprodaný) vlastivědný zájezd do Bratislavy.

25. září – výprava se sekci přírodovědnou **za houbami** do oblasti **Hrubá Voda – Svatý Kopeček**. Odjezd vlakem z Olomouce hl. n. v **7.36** hod. do stanice Hrubá Voda – zastávka, návrat autobusem MHD ze Sv. Kopečka. Vedou Ing. Jiří Lazebníček a Jiří Popelka.

ŘÍJEN

2. října – třetí pokračování výpravy **za doklady dávných důlních aktivit na Uničovsku** pod vedením Jána Kadlece, Františka Bartoňka a sekce archeologické. Sraz v 9.00 hod. na starém autobusovém nádraží za podmínek uvedených u akce z 11. září 2010.

9. října – dopolední procházka přírodou i historií **Michalského výpadu** (Bezručových sadů). Připravily sekce přírodovědná a Historická Olomouc, provází PaedDr. Tomáš Homola a PhDr. Milan Tichák. Sraz v 9.30 hod. u vchodu do parku z Kosinovy ulice.

16. října – **prohlídka kapucínského kostela** Zvěstování Panny Marie a objektů kláštera na Dolním náměstí v Olomouci. Vede Ján Kadlec – sekce Historická Olomouc, provází fráter Cyril Komosný, OM Cap. Sraz ve 14.00 hod. před kostelem.

*Pokud nebude na konci roku vhodnější příležitost k včasnější informaci, zveme naše členy i příznivce už dnes na obvyklou **novoroční vlastivědnou vycházku 1. ledna 2011**, tentokrát po okolí Národního domu. Provází PhDr. Milan Tichák, sraz ve 14.30 hod. u Merkurovy kašny.*

Na výpravě s archeologickou sekci můžeme poznat nejen hmotné doklady nejstarších dějin naší vlasti, ale také mnoho jiných zajímavostí okolní přírody i novodobých lidských sídel. Samozřejmě často osvědčíme i kus turistické zdatnosti (jako například v okolí Dřevohostic na Lipenském záhoří 12. června 2010).

Oblíbené vlastivědné zájezdy přijdou na pořad zase až v příští sezóně, zejména na konci jara a na počátku léta 2011. Už dnes připravovanou nabídku zveřejníme zase v příštím vydání našeho programového listu hned po Novém roce. Zatím musíme vystačit se vzpomínkami na vesměs úspěšné podniky tohoto druhu v první polovině letošního roku 2010. Z nich bude přední místo nepochybně patřit zájezdu za archeologickými památkami z časů Říše římské v lokalitě Carnuntum na Dunaji v Dolních Rakousích (avšak téměř na dohled z bratislavského Děvína) v sobotu 22. května 2010.

KALENDÁŘ ODBORNÝCH SEKCI

Také ve zbytku roku 2010 ještě platí pozvání k účasti na činnosti našich odborných sekcí, kde členové VSMO mohou uplatnit detailnější zájmy o poznání v užším kruhu stejně zaujatých zájemců, jejichž snažení zpravidla nevede k veřejné prezentaci, nebo jen výjimečně. Bez výjimky však všechny naše sekce rády uvítají co nejširší zájem nových přívrženců o aktivní spolupráci. Příležitostí k setkání jsou jejich pravidelné schůzky v dále uvedených dnech:

FOTOGRAFICKÁ SEKCE má pravidelné schůzky **každou sudou středu** v měsíci, konkrétně 15. a 29. září, 13. a 27. října, 10. listopadu atd., vždy od 16.00 hodin v místnosti VSMO ve dvoře (v domečku).

SEKCE ESPERANTO si k pravidelným setkáním (kam patří i jazykový kurs esperanta) vyhradila ve stejné místnosti **každý pátek** od 15.00 hodin.

GENEALOGICKÁ a **HERALDICKÁ SEKCE** má schůzky tamtéž tradičně poslední **úterý** v měsíci (pokud – jako letos – na ně nepřipadne svátek), takže s genealogy se lze setkat 21. září, 26. října, 23. listopadu a 14. prosince, vždy od 15.45 hod.

NUMISMATICKÁ SEKCE koná schůzku svého výboru rovněž v domečku každý třetí **čtvrtek** v měsíci (tedy 16. září, 21. října, 18. listopadu a 16. prosince 2010),

vždy následující **sobotu** již od 8.00 hod. ráno (18. 9., 23. 10, 20. 11. a 18.12.) proběhne v **Horní klubovně** členská schůze spojená s odbornými informacemi a malou sběratelskou burzou.

KAKTUSÁŘSKÁ SEKCE se letos sejde ještě třikrát na své pravidelné pracovní schůzi zase každou **první sobotu** – tedy 2. října, 6. listopadu a se zábavným programem ještě 4. prosince 2010 – rovněž v Horní klubovně od 8 00 hodin.

ASTROLOGICKÁ SEKCE se za pomoci znalců snaží dobrat poznání jevů, které dosavadní věda nedokáže přiměřeně vysvětlit, na svých schůzkách v místnosti VSMO dvakrát do měsíce ve stejném dni jako sekce fotografická (ve středu 15. a 29. 9., 13. 10. atd.), ale od 17 hodin.

●
SEKCE PŘÍRODOVĚDNÁ patří k těm součástem VSMO, které ve svém úsilí připravují program Muzejních čtvrtků a sobotních naučných vycházek určených veřejnosti (stejně jako sekce historická, literárně-historická, Historická Olomouc, sekce dějin lékařství, hudební sekce či sekce přátel Slovanského gymnázia). Dobrovolní pracovníci sekce přírodovědné (Ing. Jiří Lazebníček, Bc. Miloš Kenša a další) však veřejnosti nabízejí ještě osvědčenou službu

houbařské poradny

každé **pondělí** od 16.00 do 17.30 v místnosti VSMO ve dvoře muzea na nám. Republiky 6.

●
Dobrou radu mohou poskytnout také ve své mykologické expozici v rámci výstavy HORTIKOMPLEX v pavilonu G na výstavišti FLORA Olomouc ve dnech **7.-10. října 2010**.

***Spojenými silami** se někdy dokáže víc. Ze společného úsilí sekce hudební (Ing. Ladislav Kunc – na snímku) a sekce numismatické (Ing. Josef Moša, CSc.) tak například povstala ve čtvrtek 8. dubna 2010 zajímavá akce nazvaná Skladatelé a hudební motivy na mincích a bankovkách spojená s neobyčejně poutavou výstavkou.*

NA SHLEDANOU

Není vyloučeno, že naši nabídku vzdělávacích pořadů ještě rozšíříme, pokud se k tomu naskytne příležitost. Stejně tak různé nepředvídatelné okolnosti mohou způsobit změnu této nabídky, za což se předem omlouváme. Ale změn jistě nebude mnoho! Sledujte laskavě naši pravidelnou rubriku v měsíčníku KDY-KDE-CO, ještě čerstvější informace zpravidla najdete ve vývěsní skříňce u budovy Vlastivědného muzea v Olomouci na náměstí Republiky 6, případně dotazem v naší pracovní místnosti v čase uvedeném na první straně tohoto listu. Nejvíce se však dozvíte přímo při návštěvě některé z uvedených akcí, když přijmete naše pozvání.

VYŠLO U NÁS TISKEM...

Ke staré tradici Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci (nehledě už k činnosti našeho předchůdce ve Vlastivědném muzejním spolku po roce 1883) patří také šíření poznatků tištěným slovem. V této tradici jsme pokračovali i letos vydáním dalšího svazku edice VSMO, kterým je český překlad povídkové knížky olomouckého rodáka a někdejšího knihkupce Julia Kricka (1869–1939) **Město na řece Moravě** (Stadt an der March). Knížku o 130 stranách s původními ilustracemi olomouckého grafika a pedagoga Rudolfa Mathera (1891–1975) vybral a do tisku připravil Prof. Dr. Ludvík Václavěk, CSc., za přispění Střediska pro výzkum moravské německé literatury UP v Olomouci, přeložil Tomáš Fürst, finančně k vydání přispěl Olomoucký kraj. Výběr povídek starého Olomoučana dává nahlédnout do už zapomenutého ovzduší života našich někdejších německých spoluobčanů – drobných lidí z remeslnického prostředí či studentů starobylého německého gymnázia. Nabízí také zajímavý pohled do olomouckého místopisu osmdesátých let 19. století. Knížka je k dostání pouze ve vrátnici Vlastivědného muzea a v kanceláři VSMO (pro členy za velmi zvýhodněnou cenu).

Tamtéž můžeme získat za stejně výhodných podmínek i předchozí ediční počín VSMO (Vít Dohnal: Olomoucká archeologie a její proměny).